

Gentænkte facader

Cork House. Foto: Oliver Wilton

Teknisk update af Morten Emil Engel

Kork og granit indgår som integrerede facadeelementer i to engelske huse.

Kork

Kork er et bio-materiale, der høstes fra korkege hvert niende år ved at skrælle barken af træerne. Barken gror efterfølgende tilbage, og træerne tager ikke skade af høsten. Traditionelt har kork været anvendt primært til vinpropper, men eftersom mange af disse nu produceres i plast og metal, er der et overskud i korkproduktionen, som har ført til en udvikling i brugen af kork til andre formål. Kork er et materiale produceret af naturen selv og med optag af CO₂, mens det gror. Det er hertil et materiale, der kan genbruges, ofte ved at granulere materialet og trykke det til nye former i tråd med den cirkulære tænkning i byggeriet. Kork er meget let, men samtidig kompakt og fleksibelt, hvilket åbner for muligheder ift. brug på lette facader og giver gode betingelser for transport, håndtering og montering af materialet. Kork fungerer både som isolerende og akustisk regulerende materiale og er modstandsdygtigt over for fugt og råd. Desuden kan det bearbejdes ved bl.a. fræsning, så det formmæssigt er stort set uden begrænsninger. Et interessant eksempel på anvendelsen af kork som byggemateriale er *Cork House* i Berkshire, England, af Matthew Barnett Howland m.fl. Her er kork ikke bare brugt som facadebeklædning, men danner en bærende monmur, som er både konstruktion, klimaskal, isolering og færdige overflader udvendigt og indvendigt; herved undgår arkitekterne at

Snit. Tegning: Matthew Barnett Howland i samarbejde med Dido Milne og Oliver Wilton

bruge dampspærre og skaber en åndbar konstruktion med et godt indeklima. Huset er konstrueret som præfabrikerede, lette byggeklodser, der stables op på stedet, hvilket udgør et relativt simpelt byggesystem, man kan forestille sig kunne udvikles til et gør-det-selv-system. Desuden vil huset let kunne skilles ad ved endt levetid og genanvendes. Kork kan også bruges som facadebeklædning med karakteristiske taktile kvaliteter, idet det er både varmt og blødt at røre ved og absorberer lyd. Kork får desuden en smuk patinerung ved at blive sølvgråt med tiden.

Natursten

Natursten er ligesom kork et naturmateriale og har som udgangspunkt et lavt CO₂-aftryk, som begrænser sig til brydning, skæring og transport af materialet. Andre faktorer som ansvarlig drift i bruddet, transportafstande, lokale arbejdsforhold, rydning af skov og natur m.v. spiller dog også ind i overvejelserne om bæredygtighed. Natursten er ikke en decideret fornybar ressource, da materialet ofte er dannet for milliarder af år siden. Mange af de industrielle processer, som natursten gennemgår, vil kunne udføres med grøn strøm, og bl.a. derfor har natursten også fået en renæssance de senere år, ikke bare brugt som dekorative overflader, men også som konstruktionsmateriale som et alternativ til f.eks. beton, som er en af de helt store syndere i forhold til CO₂-udledning. Natursten

Cork House. Foto: Ricky Jones

Præfabrikerede byggeklodser af kork. Foto: Matthew Barnett Howland

FAKTA

Cork House
Eton, England
Arkitekt: Matthew Barnett Howland
i samarbejde med Dido Milne og
Oliver Wilton
Landskab: Urquhart & Hunt
Bygherre: Privat bygherre
Ingeniører: Arup
Opført: 2019